

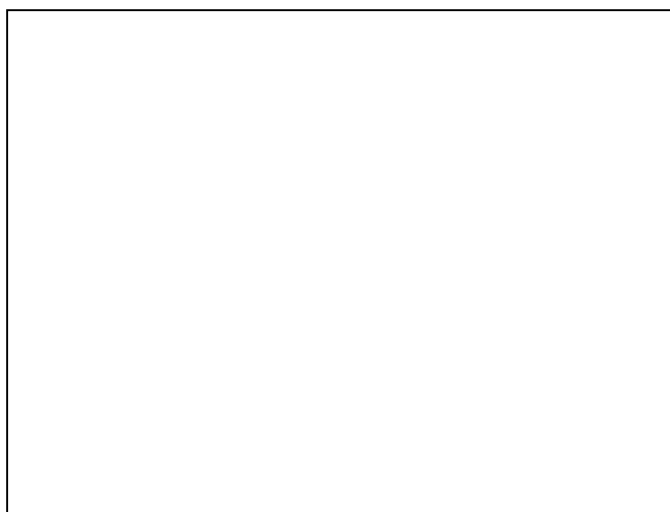
DRIEMAANDELIJKS KONTAKTBLAD VAN DE
HEEMKUNDIGE KRING 'Norbert de Vrijter'

Vijfde jaargang nr. 20   december 1987.

Verantwoordelijke Uitgever :

“Norbert de Vrijter” v.z.w.

P.a. Jos Aerts, Boskant 17   2418 LILLE

“Norbert de Vrijter” v.z.w.

Lokaal: 'Hof d'Intere'

Pastorijstraat 2

2152 WECHELDERZANDE

Rek.nr.954-7353871-55

*****

Beste vrienden,

Bij de aanvang van het nieuwe jaar haasten wij ons U allen het allerbeste toe te wensen voor 1988 : een goede gezondheid en de vervulling van een hele boel wensen. Ook het komende heemkundig jaar heeft heel wat te betekenen voor onze kring. Immers dit jaar stevent de Heemkundige Kring regelrecht naar het vijfjarig bestaan af. Inderdaad in maart 1983 werd 'Norbert de Vrijter' boven de doopvont gehouden. En steeds nog even ijverig als toen blijven we plannen maken voor de toekomst : het jaarboek, de algemene vergadering, de uitstappen, de heksenwandeling, het openstellen van de "Slagmolen" enz...

Het wordt werkelijk een druk jaar, dat staat nu reeds vast ! Dank zij uw financiële steun, het lidgeld, stelt U de kring in staat om verder te werken. Naast de geldelijke bijdragen hopen we eveneens op uw actieve medewerking bij de verwezenlijking van verschillende projecten. Een greep uit ons jaarprogramma kunt U verder lezen.

Hartelijke groeten

Jos Aerts, voorzitter

'DE SLAGMOLEN'

Goed nieuws in verband met de restauratiewerken aan de: 'Slagmolen' van de familie Goossens. De werkzaamheden zijn zo ver gevorderd dat de motor kan geplaatst worden. En dan nog even geduld en de olierosmolen zal kunnen draaien De plechtige in werkingstelling van de slagmolen zal vermoedelijk kunnen gebeuren in de maand april. We zullen zeker een feest organiseren tot afsluiting van het project en de bevolking uitnodigen op de plechtige opening in de Broekzijstraat. Meer nieuws in een volgend kontakblad

'JAARVERGADERING'

De jaarlijkse algemene statutaire vergadering van de Heemkundige Kring Norbert de Vrijter zal gehouden worden op vrijdag 18 maart 1988. Deze bijeenkomst waarop alle leden uitgenodigd worden vangt aan om 20 uur in de feestzaal van het rust- en verzorgingstehuis Lindelo.

Naast de gedeeltelijke herverkiezing van het bestuur zal er een interessante spreekbeurt gehouden worden door de heer Jef Van den Broeck uit Vorselaar. Hij spreekt over bijzondere 'Streekbieren', hun betekenis, hun eigenschappen en ..... natuurlijk is er na de uiteenzetting volop gelegenheid om deze bieren op een deskundige manier te proeven.

'JAARBOEK'

Het is nog even wachten op ons vijfde jaarboek. Het jaarboek 1987 is momenteel ter perse en zal tijdens het paasweekeinde van 2 tot 4 april '88 voorgesteld worden. Een ietsje later als gewoonlijk, maar dat komt omdat de heemkundige kring naast het jaarboek ook nog een ander boek publiceert. Onze secretaris Walter Van den Branden legt momenteel de laatste hand aan het werk 'Over de Hegge te Poederlee'. Dit boek zal aan onze leden aan een gunstige prijs aangeboden worden. Het wordt door de heemkundige kring uitgegeven in samenwerking met het Heggecomité Uit Poederlee. Meer nieuws hierover in ons volgende kontakblad.

De tentoonstelling die we telkens opbouwen ter gelegenheid van het verschijnen van het jaarboek draagt dit keer als thema : "Speelgoed .... " De heer Marc Driesen zal ons zijn enorme verzameling tonen.

Dus : houdt alvast zaterdag 2 april en maandag 4 april '88 vrij. Dan kan je het jaarboek komen afhalen tijdens de tentoonstelling in de zaal van de gemeentelijke jongensschool, Rechtestraat 69, 2418 Lille. Tot dan .....!

- 1 -

HEEMKUNDIGE BIJDRAGEN nr 24

HENRY VAN DE VELDE

Wechels verst gekende inwoner !

Een zeer goede Vlaamse schilder !

Een wereldberoemde architect !

Als er momenteel een tentoonstelling loopt in het museum voor schone kunste te Antwerpen en er onlangs een TV-programma is geweest over HENRY VAN DE VELDE, dan kunnen we niet nalaten deze persoon even terug in het daglicht te stellen :

De Antwerpse apothekerszoon van de Falconrui, die artistiek adviseur werd van groothertog van Saksen-Weimar, grondlegger van het 'Bauhaus', eerste directeur van het hoger instituut voor bouwkunst en sierkunsten te Brussel heeft ook in Wechelderzande gewoond

Hij komt hier wonen vanaf 21 oktober 1886 tot 1 mei 1890, heeft zijn atelier en zijn kamer bij Cesar en Fille Smans in "De Keizer" Ook zijn moeder komt daar bij hem wonen. Na 1890 komt hij hier nu en dan een paar dagen rust en verpozing zoeken

We mogen er op roemen de "pionier van de hedendaagse architectuur" onderdak, -en met hetgeen erbij komt - tarwebrood met hesp en eieren? - te hebben verschaft. Van de Velde was hier geen tijdelijke toerist met logement, integendeel, hij woont hier enkele jaren.

Van de Velde was een "hermes" in de aestetiek (vrij vertaald : schoonheidsleer), hij was tevens dikwijls verwickeld in dramatische gebeurtenissen van een aard en een kracht die aan oude Griekse tragedies doet denken, dan weer was hij de grote gevierde en bewonderde, dan weer de grote gehate. Hij ging om met arbeiders en boeren van de Kempen zowel als met de groten van zijn tijd; zoals koning Albert en koningin Elisabeth, en minister Kamiel Huysmans. Hij was bevriend met Peter Benoit en de schilders : De Brackeleer, Van Gogh, Heymans en anderen

Gaan we nu meer chronologisch te werk :

Henry werd geboren in een apothekersgezin op 3 april 1863. Zeven kinderen werden door vader en moeder Van de Velde, op het Falconplein 23 te Antwerpen, grootgebracht.

De jongeman werd in 1875 leerling van het Koninklijk Atheneum te Antwerpen en volgde de oude humaniora, en sprak meestal Frans. Van 1880 tot 1883 volgde hij de lessen in de Antwerpse Academie. Zijn vormingsjaren van een zo veelzijdig talent, dat hij aanvankelijk niet wist of hij musicus of dichter, schilder of architect zou worden.

Henry Van de Velde ziet bijna dagelijks Peter Benoit, componist en dirigent, huisvriend van de kunstzinnige apotheker Van de Velde. De jongeman imiteert Benoit door op grote bladen te componeren. Dat wil zijn vader niet. Deze verbiedt zijn zoon daarmee verder te gaan en werpt de bladen in het vuur. Is het dat wat hem meer aan zijn moeder bindt dan aan vader? Later waande hij zich voorbestemd tot de literatuur. Gedurende een kort verblijf te Parijs maakt hij daar kennis met de Franse schilders. Daarna verblijft hij enkele jaren in Kalmthout, maar zijn vriend Jozef Heymans raadt hem aan naar wechel te komen, wat hij dan ook doet in 1886. Van de Velde wordt een intieme vriend en grote bewonderaar van Heymans. Deze is voor hem zelfs meer dan een raadgever in het schilderen.

Van de Velde kent hier in "De Keizer" moeilijke jaren. Welke richting zal hij uitgaan? We krijgen nu het beeld van de met zichzelf vechtende begaafde jonge schilder. . . door weinigen begrepen. . . daarbij heeft de jonggezel enkel zijn ten dode opgeschreven moeder, waarvan hij zielsveel hield.

Daarbij vat hem de liefdesmicroob voor de dochter van een beroemd Poolse beeldhouwer Godebska. Alles slaat hem tegen, zijn geliefde moeder sterft in juni 1888, en het Poolse meisje beantwoordt zijn liefde niet.

Daarbij was hij nooit tevreden over zijn werk, maar kenmerkt dit niet juist de ware artiest? Hierin ligt de spanning die hem immer voortdrijft naar nieuwe scheppingen.

Met spijt stellen wij vast bij Van de Velde dat hij vele van zijn werken heeft vernietigd. In 1889 schrijft hij in 't Frans een boekje over

- 3 -

Adriaan Jozef Heymans. De eenendertigjarige kunstenaar trouwt met Maria Sethe uit Ukkel. Bij een bezoek aan een broer van de schilder van Van Gogh besluit hij het schilderen vaarwel te zeggen en een samenloop van omstandigheden bracht hem tot de architectuur.

De wechelse schilders, die zijn vrienden zijn, willen hem benoemd zien als architect te Turnhout; wel slaagt hij als eerste in het examen daarvoor uitgeschreven, met 98 % van de punten, maar de kortzichtige dorpspolitiek te Turnhout ziet hem over het hoofd.

Zijn belangrijkheid op het gebied van architectuur ligt in zijn verzet tegen de navolging van de historische stijlen. Hij wil iets nieuws, iets anders. Hij wordt in ons land de leider van de "Nieuwe stijl".

Zijn eerste bouwwerk, volgens de nieuwe principes, "Bloemenwerf" te Ukkel, was een bron van spot voor de academisch gevormde architecten, maar anderzijds werd het met enthousiasme onthaald.

Het buitenland ontdekt zijn bekwaamheden. Opdrachten volgen uit Parijs en uit Duitsland. In dit laatste land gaat hij zich vestigen van 1900 tot 1917. De hertog van Saksen bindt hem aan zich als "architect-raadgever" die tot taak heeft het esthetisch peil, op gebied van de architectuur, van het land op te voeren. Hij heeft werk bij de vleet. Zijn invloed op de moderne stijlontwikkeling in Duitsland is bijzonder groot geweest.

Zwitserland had hem ook graag, maar van 1921 tot 1925 verblijft hij in Nederland. Hij bouwt aldaar het beroemde museum van Otterlo. In 1923 wil Kamiel Huysmans, destijds minister, hem laten benoemen tot directeur van de Antwerpse academie, maar men neemt een schilder.

Hij wordt gevraagd in vele landen van de wereld om er voordrachten te houden of om er te werken. Zo reist hij naar Griekenland, Egypte, Algerië, Engeland en Amerika.

Nu pas begrijpen ze in België welke kracht Van de Velde geworden is. Kamiel Huysmans spant zich samen met koning Albert in om Van de Velde de middelen te bezorgen om een hoger instituut voor architectuur en de decoratieve kunsten te scheppen Van de Velde

- 4 -

wordt op 24 augustus 1926 bij de koning te Laken ontboden.

In de herfst strijden nog de ministers Jaspers en Huysmans, maar deze laatste zet koppig door, de credieten komen, het prachtige complex van de oude abdij van Ter Kameren komt vrij en in oktober 1926 wordt Van de Velde benoemd tot directeur, 10 jaar houdt hij het vol. Hij wordt hoogleraar aan de Gentse universiteit en bouwt er het prachtige gebouw van de bibliotheek van de Gentse hogeschool.

In 1939-40 verblijft hij weer in Amerika voor de wereldtentoonstelling. Gedurende de oorlog (1942) sterft zijn vrouw en in 1947 verlaat de 84 jarige, ondanks het aandringen van koningin Elibabeth, zijn vaderland en woont nog tien jaar in Zwitserland, waar hij te Zurich op 27 oktober 1957 sterft.

Van de Velde was een echte en goede socialist. Hij die de werken van Zola verslond, begreep daardoor voor het eerst de achtergronden van de ellende van de arbeiders in de steden en van de boeren op de buiten. Zijn sociologische belangstelling die in Wechel ontwaakte, bracht hem er uiteindelijk toe, het schilderen op te geven en zich te wijden aan de toegepaste kunst waarvan hij een bredere sociale inwerking zag dan in de schilderkunst.

Hier nog enkele titels van zijn schilderwerken :i

- portret van zijn vader (in Brussel)*
- boerenhof (in Antwerpen)*
- de aaldappelrooister*
- korenschoven voor de kerk van Wechelderzande*
- de wasvrouw*
- vrouw bij het venster (ook in Wechel geschilderd)*
- boerderij bij avondlicht*

Hij ontwierp :

- monument: van nu en straks (1892)*
- de bibliotheek van de Gentse universiteit*
- Huis Leuring te Scheveningen (1903)*
- het museum van Otterlo en talrijke andere musea*
- het bejaardentehuis van Hannover*
- Werkbund theater te Keulen (1914)*
- zijn eigen huizen te Brussel en Tervuren*
- een van zijn woningen: Bloemenwerf (1905)*

Jules Van Olmen

N.B. Dit artikel werd eveneens door ons bestuurslid Jules Van Olmen gepubliceerd in de "Zandfluit".